

KARTA CHARAKTERYSTYKI WYROBU
Arkusz bezpieczeństwa wyrobu
Fructus Ogrodnik

Data sporządzenia/data aktualizacji

12.04.2005 / 12.03.2007/ 19.03.2009

1. Identyfikacja substancji/preparatu*

Nawóz Fructus Ogrodnik

typ NPK (Mg, S) 10:5:10 : (5 : 27) z borem (B), miedzią (Cu), manganem (Mn), molibdenem (Mo), cynkiem (Zn), stały

Przeznaczenie/zastosowanie : do nawożenia roślin uprawnych w ogrodnictwie

Identyfikacja producenta, importera lub dystrybutora

FOSFAN S.A. ul. Nad Odrą 44/65

71-820 Szczecin

tel. (91) 4538-394; fax (91) 4538490; e-mail: biuro@fosfan.pl

Telefon w razie nagłego wypadku:

Dyspozytor zakładu – tel. (091) 4538394 w .33

2. Identyfikacja zagrożeń

Nawóz nie jest substancją niebezpieczną. Nie działa też szkodliwie przy odpowiednim postępowaniu, zgodnym z przeznaczeniem. Działa szkodliwie po połknięciu, przy dłuższym kontakcie może działać drażniąco na drogi oddechowe, oczy i skórę. Może, w dużych stężeniach, powodować uczulenia w kontakcie ze skórą. Działa toksycznie na organizmy wodne. Może powodować długo utrzymujące się niekorzystne zmiany w środowisku wodnym (eutrofizację zamkniętych akwenów wodnych).

3. Skład i informacja o składnikach

3.1. Zawartości składników głównych i makroskładników

N –10%; N amonowy – 8,9 %; N azotanowy 1,1%;
P₂O₅ rozpuszczalne w obojętnym roztworze cytrynianu amonu i wodzie – 5 %; rozpuszczalne w wodzie – min.2,5 %
K₂O rozpuszczalne w wodzie – 10%;
MgO całkowite – 5%;
SO₃ całkowite - min. 27%

Zawartości mikroskładników pokarmowych:

B– 0,1%; Cu– 0,1%; Mn – 0,1%; Mo – 0,01%; Zn– 0,1%

Głównymi składnikami nawozu są : siarczan amonu, saletrzak, fosforan amonu, superfosfat prosty pylisty, siarczan potasu , dolomit i magnezyt surowy mielony. W skład nawozu wchodzi również mikroelementy: siarczan miedzi (II), siarczan cynku(II), siarczan manganu(II), molibdenian amonu, kwas borowy .

PKWiU – 20.15.71.0

CN – 3105 20 10

SWW – 12-31-45

3.2. Klasyfikacja.

Zgodnie z Dyrektywą 67/548/EEC składniki zawarte w produkowanym nawozie nie są zaliczane do substancji niebezpiecznych.

KARTA CHARAKTERYSTYKI WYROBU
Arkusz bezpieczeństwa wyrobu
Fructus Ogrodnik

Nie podlegają także Ustawie z dnia 11 stycznia 2001 roku o substancjach i preparatach chemicznych (Dz.U. Nr 11, poz. 84).

Nie są wymienione w załączniku do Rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 roku w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich klasyfikacją i oznakowaniem (Dz.U. Nr 201/2005 poz. 1674)

4. Pierwsza pomoc

Przy kontakcie z oczami: przepłukać dużą ilością wody przy szeroko odchylonej powiece, skontaktować się z okulistą.

Przy kontakcie ze skórą: zmyć dużą ilością wody, zdjąć skażone ubranie.

Przy spożyciu: podać dużą ilość wody, spowodować wymioty, wezwać lekarza.

Przy wdychaniu: zapewnić dostęp świeżego powietrza.

5. Postępowanie w przypadku pożaru

Odpowiednie środki gaśnicze: w zależności od materiałów składowanych w najbliższym sąsiedztwie.

Specjalne zagrożenia: w przypadku pożaru mogą wydzielać się niebezpieczne gazy : tlenki siarki - SO_x , amoniak NH₃, tlenki azotu

Wydzielające się pary tłumić rozpyloną wodą . Nie dopuścić do dostania się ścieków po gaszeniu do wody.

Inne: niepalny

6. Postępowanie w przypadku niezamierzonego uwolnienia do środowiska

Unikać pylenia i nie wdychać pyłów. Zebrać na sucho, przekazać do likwidacji. Oczyszczyć zanieczyszczony teren.

W pomieszczeniach zamkniętych zapewnić dobrą wentylację. Nie dopuścić do dostania się dużych ilości do wód.

7. Postępowanie z substancją/preparatem* i jej/jego* magazynowanie

Obchodzenie się z substancją: do rozsiewania i do prac z nawozem używać rękawic.

Magazynowanie : luzem lub w opakowaniach na utwardzonym, nieprzeziąkliwym podłożu pod zadaszeniem w wentylowanych pomieszczeniach, w temperaturze nie przekraczającej 60 stopni Celsjusza. Opakowania wyraźnie i jednoznacznie oznakowane.

8. Kontrola narażenia i środki ochrony indywidualnej

Parametry kontroli (NDS, NDSh , NDSP): nie ustalone

Najwyższe dopuszczalne stężenie (NDS) – pyły całkowite – 10 mg/m³

Zalecane wartości przez ACGIH (Amerykańską Konferencję Rządowych Higienistów Przemysłowych 1995-1996) dla cząstek wdychanych: TLV/TWA (Najwyższe Dopuszczalne Stężenia przy pracy 8h/dobę) : 10 mg/m³

Środki ochrony indywidualnej: ochrona dróg oddechowych - gdy tworzą się pyły konieczna maska przeciwpyłowa

Ochrona oczu – okulary ochronne

Ochrona rąk – rękawice ochronne

Ochrona ciała – ubranie ochronne

Środki ochronne i higieny : konieczna – ubranie robocze; po pracy z nawozem zmienić zanieczyszczone ubranie, wymyć ręce

9. Właściwości fizykochemiczne

Forma: ciało stałe, granulki 2 – 5 mm

KARTA CHARAKTERYSTYKI WYROBU
Arkusz bezpieczeństwa wyrobu
Fructus Ogrodnik

Kolor: szary do żółtego

Zapach: charakterystyczny dla nawozów fosforowych

pH roztworu wodnego –około 3,5 (50g/l, 20 st. C)

Temperatura topnienia – brak danych

Temperatura wrzenia – brak danych

Temperatura samozapłonu – nie dotyczy

Granice wybuchowości – nie dotyczy

Gęstość: brak danych

Ciężar nasypowy: około 800 - 1000 kg/m³

Rozpuszczalność w wodzie – trudno rozpuszczalny, tworzy zawiesinę wodną

W rozpuszczalnikach organicznych: brak danych

10. Stabilność i reaktywność

.Warunki, których należy unikać: wysoka temperatura – powyżej 60 ° C

Niebezpieczne produkty rozkładu: tlenki siarki – SO_x, NH₃, NO_x

Materiały, których należy unikać: brak.

Inne dane : brak

11. Informacje toksykologiczne

Nie dopuścić do dostania się do wody pitnej.

Pozostałe dane: przy spożyciu objawy podrażnienia dróg pokarmowych, ból i wymioty; przy kontakcie ze skórą; objawy podrażnienia; przy kontakcie z oczami: objawy podrażnienia; przy wdychaniu: objawy podrażnienia górnych dróg oddechowych.

12. Informacje ekologiczne

Przy ostrożnym i fachowym posługiwaniu się nawozem nie powinny wystąpić problemy ekologiczne.

13. Postępowanie z odpadami

Brak odpadów. Zawracanie pozostałości do dalszego przerobu jako dodatki do innych nawozów. Opakowania po nawozach z PP lub PE przekazać do ogólnopolskiej sieci zbiórki odpadów , do upoważnionego odbiorcy odpadów, do odzysku lub utylizacji.

14. Informacje o transporcie

Nawozy nie są uważane za materiały niebezpieczne zgodnie z Pomarańczową Księgą ONZ. Klasa RID/ADR oraz IMDG (transport morski)– nie jest przedmiotem przepisów transportowych. Pojazdy samochodowe nie wymagają oznakowania. Wagony kolejowe – oznakowanie nie jest wymagane.

Numer UN – nie dotyczy.

15. Informacje dotyczące przepisów prawnych

Symbol i oznaczenia zagrożenia – nie dotyczy.

KARTA CHARAKTERYSTYKI WYROBU

Arkusz bezpieczeństwa wyrobu

Fructus Ogrodnik

R – nie dotyczy

S – nie dotyczy.

Przepisy Unii Europejskiej:

-Rozporządzenie (WE) nr 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. w sprawie nawozów;
-Rozp. Komisji (WE) nr 162/2007 zmieniające Rozp. 2003/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie nawozów w celu przystosowania załączników I i IV do tego rozporządzenia do postępu technicznego;
-ROZPORZĄDZENIE (WE) NR 1907/2006 PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH) i utworzenia Europejskiej Agencji Chemikaliów, zmieniające dyrektywę 1999/45/WE oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 793/93 i rozporządzenie Komisji (WE) nr 1488/94, jak również dyrektywę Rady 76/769/EWG i dyrektywę Komisji 91/155/EWG, 93/67/EWG, 93/105/WE i 2000/21/WE

Przepisy krajowe:

-Ustawa z dnia 10 lipca 2007 roku o nawozach i nawożeniu (Dz.U. Nr 147, poz.1033);
-Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 16 kwietnia 2008 roku w sprawie szczegółowego sposobu stosowania nawozów oraz prowadzenia szkoleń z zakresu ich stosowania (Dz.U. Nr 80, poz.479);
-Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 maja 2001 r. w sprawie szczegółowego sposobu zamieszczania informacji dotyczącej identyfikacji nawozów, sposobu ich pakowania, dopuszczalnych tolerancji zawartości składników nawozowych w nawozach mineralnych, sposobu pobierania próbek i metod badania nawozów mineralnych oraz wartości zanieczyszczeń (Dz.U. Nr 91, poz. 1016);
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 lipca 2002 roku w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu i magazynowaniu środków ochrony roślin oraz nawozów mineralnych i organiczno-mineralnych (Dz.U. Nr 99 poz. 897);
-Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 05 maja 2005 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy stosowaniu i magazynowaniu środków ochrony roślin oraz nawozów mineralnych i organiczno-mineralnych (Dz.U. Nr 88 poz. 752);
-Obwieszczenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 13 maja 2004 r. w sprawie listy akredytowanych laboratoriów upoważnionych do wykonywania badań nawozów (Monitor Polski Nr 23, poz. 404);
-Ustawa z 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz.U. Nr 11, poz 84).
-Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 13 listopada 2007 roku w sprawie karty charakterystyki (Dz.U. nr 215, poz. 1588 z 2007 roku);
-Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 września 2005 r. w sprawie wykazu substancji niebezpiecznych wraz z ich kwalifikacją i oznakowaniem (Dz.U. Nr 201, poz. 1674);
-Rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 10 października 2005 zmieniające rozporządzenie w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowisku pracy (Dz.U. nr 212, poz. 1769);
-Ustawa Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. Nr 62 poz. 627) z późniejszymi zmianami.
-Ustawa o odpadach z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz.U. Nr 62 poz. 628);
-Ustawa o opakowaniach i odpadach opakowaniowych z dnia 11 maja 2001 (Dz.U. nr 63 poz. 638), z późniejszymi zmianami.

16. Inne informacje

Niniejsza karta stanowi własność FOSFAN S.A. i charakteryzuje wyłącznie w/w nawóz..

Użytkowanie karty z nawozami innych firm jest niezgodne z prawem. Informacje oparte są na naszym aktualnym stanie wiedzy i doświadczeniu. Należy je traktować wyłącznie jako pomoc dla bezpiecznego stosowania produktu. Nie oznacza to zgody na odpowiedzialność prawną jakiegokolwiek osoby reprezentującej przedsiębiorstwo za skutki wynikłe z właściwego lub niewłaściwego wykorzystania zawartych informacji w szczególnych okolicznościach.

Główne źródła danych:

Norma zakładowa; EFMA (European Fertilizers Manufacturers' Association) „Guidance for the Compilation of Safety Data Sheets for Fertilizers Materials”, „Safety Data Sheets” firmy Merck (Niemcy) oraz baza danych ESIS - European Chemical Substances Information System

Przyczyna zmian : aktualizacja związana ze zmianami w przepisach prawnych.

* Niepotrzebne skreślić.

Kartę sporządził : Małgorzata Kucharska- Szefer Jakości. - 12.04.2005 r.

Kartę aktualizował : Małgorzata Kucharska – Kierownik Laboratorium – 19.03.2009 r.

Kartę zatwierdzili: Prezes Zarządu – Dyrektor Naczelny – Jacek Ciubak

Członek Zarządu – Dyrektor Ekonomiczny – Kazimierz Dalidowicz